

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

GÜZEL SANATLAR LİSESİ
TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

Ankara 2016

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	3
TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI	4
TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİLER KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER	5
TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI.....	6
TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	8
TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	9
TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE VE SÜRELERİ.....	10
TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI.....	11

GİRİŞ

Koro, insan sesi topluluğudur. Tek sesli veya çok sesli olabilir. İcra ettiği eser mutlaka sözlü eser olmak zorundadır. Çok defa koroya orkestra da eşlik etmektedir. Saz eşliği bulunmayan korolara Fransızca acapella denir.

Birkaç kişilik koro olabildiği gibi yüzlerce kişiden oluşan korolar da vardır. Korolar, kadın erkek ve çocuk seslerinden oluşabilmektedir. Batı müziğinde ses guruplarına göre çok sesli olarak bestelenmiş birçok koro eseri mevcuttur.

Türk müziğinde ilk koroyu 1921'de Cemil Konseri'nde halk önünde, bestekâr Ali Rifat Çağatay yönetmiştir. Daha sonraları, Darülelhan'da Hoca Ziya Bey'in bu şekilde koro yönettiğini görmekteyiz (Emnalar,1992, s.22). Mes'ud Cemil Bey'le Türk müziğinde koral icra başlamıştır.

Koroda disiplin ön plandadır. Her üyenin toplu söyleme kurallarına kesinlikle uymak zorunluluğu vardır. Üyelerin; yöneticinin tüm hareket, jest ve mimiklerini izlemesi, onunla tam bir ilişki kurması, aynı esnada koronun diğer üyelerini de dinlemesi, izlemesi ve söylediği sürede uyum içinde kalması gerekmektedir. Koro üyesi; bir solist gibi, kişiliğinden doğan bazı özellikleri, koro ile birlikte yorumladığı esere ekleyemez. Çünkü tüm topluluğun aynı şeyleri, aynı zamanda düşünmesi ve yapması gerekir ki bu da her üyenin yöneticisine ve topluluğuna tam uyumuyla sağlanabilir. Kısaca solo sesler, birçok yönden ayrıcalığı olan sesler olmasına karşın koro; o topluluğu oluşturan insan seslerinin, dev bir insanın tek sesine dönüşen, bir tek ses olarak da ele alınan yapıtları tüm yönleriyle ortaya çıkaracak yorumu sağlayan bir topluluktur (Egüz,1980, s.3).

Bütün ses topluluklarında ana öge hiç kuşkusuz sestir. Bu sesler eğitilmeden ve birleştirilmeden iyi müzik yapmak olanaksızdır. Hatta her biri bir düzeye kadar koroya dönük olarak ses eğitimi görmüş kişilerden oluşan topluluklarda bile ses bütünlüğüne varabilmek için toplu ses eğitimine ihtiyaç vardır. Toplu ses eğitiminin en yaygın uygulama alanı sınıfta ses eğitimidir.

Korolar bir topluma yalnız müzik sevgisi ve müzik kültürü vermekle kalmaz. Koroları oluşturan bireyler; gerçek arkadaşlığı öğrenirler, insan sevgisini bulurlar ve yaşamları boyunca da oradan elde ettikleri alışkanlıkları sürdürürler. Birleşmeden ve bütünleşmeden doğan gücü orada tanırırlar. Birlikte iş yapmanın mutluluğunu ve sorumluluğunu orada duyarlar. Koral icra, ses birliği içinde orkestraya iyi eşlik sağlar ve eserin uygun seçilip yorumlanmasıyla çok etkileyici olur.

Tüm bu belirtilenler ışığında, Osmanlının geleneksel musiki yapısında meşk adı verilen eğitimin tüm evreleri göz önünde bulundurularak hazırlanan bu programın amacı, günümüz modern eğitim anlayışı esas alınarak geçmişten beri varlığını koruyan geleneksel koro eğitiminin temel prensiplerini öğrenciye kazandırmaktır. Bu bağlamda, nota ve solfejle beraber ezbere dayalı bir repertuvar aktarımı ile musiki hafızasının güçlendirilmesi de hedefler arasında yer almaktadır.

TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Türk Halk Müziği Koro Dersi Öğretim Programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Bu programla öğrencinin;

1. Türk musikisinin en temel icralarından biri olan koral müziğin Türk müzik kültüründeki yerini anlaması,
2. Koroda sağlanan ses birliği ve orkestra eşliğiyle gereken ahenk birliğini kazanması,
3. Sözlü repertuvara yönelik eser dağarcığı oluşturması,
4. Koro ile şarkı söylemenin güzelliğini ve haşmetini fark etmesi,
5. Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk duygusu kazanması,
6. Ülkemizin musiki kültürüne hizmet etmesi ve uluslararası müzik organizasyonlarına katılması konusunda teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİLERE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER

Türk Sanat Müziği Koro Dersi Öğretim Programıyla öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur:

1. Sesini doğru, güzel ve etkili kullanma
2. Koral icra yapma
3. Müziksel okuma
4. Müziksel yazma
5. Müziksel işitme
6. Tonalite ve modalite (makam) tanıma
7. İletişim
8. İş birliği
9. Analitik düşünme
10. Sahne ve performans becerisi
11. Bilgi ve İletişim teknolojilerini kullanma
12. Türkçeyi doğru ve etkili kullanma
13. Problem çözme
14. Araştırma

TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Öğrenme süreçlerinde; öğrencilerin düşüncelerini, araştırmalarını, sorun çözmelerini ve edindikleri bilgi ve beceriyi yeniden yapılandırıp hayata geçirmelerini destekleyen yöntem ve teknikler kullanılmalıdır. Öğrenci merkezli eğitim için yöntem ve tekniklerin belirlenmesi ve bunun sınıfta uygulanması, planlamanın en önemli bölümlerindedir. Öğrenci özellikleri doğru belirlendiğinde ve planlama aşamasına katılımı sağlandığında hedeflere ulaşmak daha kolay olacaktır. Öğrenci merkezli eğitim için benimsenen ilkeler, değerler ve hedefler yöntem teknik ve stratejilerin belirlenmesinde temel oluşturmaktadır. Bu teknik, bir öğretme yöntemini uygulamaya koyma biçimi ya da sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünü olarak tanımlanabilir.

Öğretmen bilgi aktarıcı, karar verici olmak yerine öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılımını sağlayarak öğrenmeyi kolaylaştırmalıdır. Bilgi ile öğrenci arasında köprü rolünü üstlenmelidir. Öğrenci katılımı sağlanarak gerçekleştirilecek öğrenme ve öğretme süreci, Türk Sanat Müziği Koro Dersi öğretimine yönelik temel becerilerin kazanılmasında ve öğrenilenlerin kalıcılığının sağlanmasında önemli rol oynayacaktır.

Öğrenme sürecinde, öğrencilerin birbirleriyle etkileşimleri sonucunda öz saygı duygusu ile kişiler arası ve grup becerileri gelişerek toplumsal becerileri artacaktır. Bu da başarıyı artırmada çok önemlidir. Öğretmen, kullanmayı planladığı öğretim tekniklerinin öğrenme ve öğretme sürecine uygun olmasına dikkat etmelidir. Yaratıcılığını kullanarak gerekli öğretim yöntemini iyi belirleyebilen bir öğretmen eğitimin duyuşsal boyutuna ne kadar hizmet edebiliyorsa öğrencisini öğrenme etkinliğine de o kadar yaklaştırıyor denilebilir.

Bu bakımdan programın uygulanması sırasında öğrenciyi merkeze alan, üstbilişsel farkındalık geliştirmesine olanak sağlayacak ve öğretmenin rehber görevi gördüğü bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturulması uygun olacaktır. Programın uygulanmasında öğretmen tek bir öğrenme-öğretme stratejisi belirlemek zorunda değildir. Kazanımların içeriği ve öğrenciyi kazandırılması hedeflenen becerilere bağlı olarak farklı öğrenme-öğretme stratejileri (buluş yoluyla öğrenme, sunuş yoluyla öğrenme, araştırma yoluyla öğrenme, tam öğrenme, işbirlikli öğrenme, yapılandırmacı öğrenme), yöntem ve teknikleri dengeli ve amacına uygun şekilde birlikte kullanılabilir.

TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Değerlendirme; öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, eğitimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı, sistematik bir süreçtir. Öğrenci başarısını ve okulun başarısını gözlemlemek, anne-babalara öğrencinin gelişimi hakkında bilgi verebilmek, öğrenciler için sınıf geçme ve mezuniyet konularında karar verebilmek ve öğretim sürecinin verimliliği hakkında yorumlar yapabilmek değerlendirmenin temel amaçlarındandır.

Öğretmenlerin, öğrencilerin başarısını değerlendirmede birkaç yöntemi birlikte kullanması gerekir. Bu durum, her öğrenciye ne bildiğini gösterme konusunda bir şans tanır. Kullanılacak ölçme aracı ve değerlendirme yaklaşımı, ölçülmek istenen becerilere ve değerlendirme sonuçlarının hangi amaçla kullanılacağına bağlı olarak belirlenmelidir. Psikomotor ve duyuşsal alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, dereceli puanlama anahtarı ya da derecelendirme ölçekleri şeklinde tasarlanmış gözlem formlarının yanı sıra öz ve akran değerlendirme formları kullanılabilir. Bilişsel ve psikomotor alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, bireysel ya da grup çalışması şeklinde tasarlanmış proje ve performans çalışmaları kullanılabilir. Türk sanat müziği koro dersi daha çok performansa dayalı bir içeriğe sahip olduğundan ölçme ve değerlendirme sürecinde, bireysel ya da grup olarak bir performans sergileme önemlidir. Öğrencinin koro çalışmalarında göstermiş olduğu özveri, korodaki temel davranışlara yönelik tutumu, sesini doğru kullanma vb. özellikleri de değerlendirme sürecinde dikkate alınmalıdır.

Yapılan değerlendirme çalışmalarının sürekli olması önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme, öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Değerlendirme çalışmaları, farklı öğrenci yetenek ve beceri düzeylerinin yanı sıra okul ve sınıf ortamı göz önünde bulundurularak hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

Değerlendirme sonrasında performansları hakkında verilen yapıcı geri bildirimler; öğrencilerin neyin önemli olduğunu, neyin öğretilmeye çalışıldığını ve hangi alanda gelişmek için çaba sarf etmeleri gerektiğini kavramalarını sağlayacaktır.

TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

1. Öğretmenin belirleyeceği yardımcı kaynaklar öğrenme esnasında büyük kolaylık sağlayacaktır. Bu nedenle ses ve görüntü kayıtları ders içerisinde etkin bir şekilde kullanılmalıdır.

2. Programın uygulanmasında öğrencilerin akademik, zihinsel, sosyal, bedensel yetileri ve bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.

3. Programda yer alan konular en kolaydan zora doğru ilerlemektedir. Eser icraları, öğrencinin tavır kazanması açısından dikkatle takip edilmelidir. Seçilen eserlerde, klasik ekol sahibi üstatların eserlerine ağırlıklı olarak yer verilmelidir. Öğrenci bir sanatkar adayı olarak düşünülmesi ve saz eğitimi dışındaki süreçlerde program boyunca takip edilmelidir. Öğretilecek eser, sadece nota tekrarıyla oluşmamalı, eserin bestekârı, eserin yazıldığı dönem, tavır ve ekolu gibi daha pek çok özellik öğrenciye verilmelidir.

4. Koral icra etkinlikleri ve orkestra, akort birliğinde önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle program boyunca öğrencilerden çalışma grupları oluşturulmalıdır. Koro ve solo eserler icra ettirilerek öğrencilerin sahne deneyimi kazanması sağlanmalıdır.

5. Programın uygulanmasında en önemli unsur öğretmendir. Dersin toplu, gruplar hâlinde ya da bireysel olarak yapılacağına öğretmen karar verir. Derslerde eser icrasının yanı sıra Osmanlı musiki kültürüne ait açıklamaların yapılması da gerekmektedir. Bu nedenle musiki tarihiyle ilgili görsel malzeme ve kaynak kullanılabilir. Eserlerin felsefi yapısı da öğrenciye hissettirilmelidir.

6. Programdaki koro eğitimi temel seviyeden başlamakta ve belli bir düzen dâhilinde ilerlemektedir. Kazanımlarda verilen kar, beste, ağır semai, yürük semai, şarkı, tevşih, ilahi gibi eser seçimine; koronun ses sahası göz önüne alınarak koroyu yönetecek öğretmen tarafından karar verilir. Farklı nota neşriyatından da faydalanılabilir.

7. Programda yer alan ünitelerin eksiksiz işlenmesi şartıyla konu içeriğinde takdim tehir yapılabilir.

8. Öğrenciler müzikte öğrendiklerini diğer konu alanlarına uygulayabilirler. Doğru şartlar altında hayat boyu öğrenme ve kariyer becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak yaratıcı yeterlilikler ve beceriler edinebilirler. Müzik öğrenimi bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerin edinilmesini gerektirir. Bu bakımdan öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumları ilişkilendirmelerine olanak sağlayacak etkinlikler tasarlanmalı ve uygulanmalıdır.

9. Öğrenme sürecinde programda yer alan üniteler ve kazanımlarla ilişkilendirilerek tabloda sunulan değerlere ilişkin çalışma ve etkinliklere yer verilmesi önemlidir. Etkinlik ve çalışmalar planlanırken örnek olarak verilmiş konu başlıklarından yararlanılabilir.

Değerler	Konu Başlığı
Sevgi	Ülke ve bayrak sevgisi
Saygı	İnsanlığa karşı saygı
Doğruluk ve dürüstlük	Kendine karşı dürüst olma (öz eleştiri)
Sorumluluk	Çevresine karşı sorumluluk

Bu değerlerin, öğrencilere aktarılabilmesi için öğrenme-öğretme sürecinde kullanılacak ders kitabında etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçası olarak yer alması sağlanmalıdır.

TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Program dört üniteden oluşmaktadır. Ünitelerin işleniş sırasında dikkat edilmesi gerekli hususlar, açıklama veya sınırlamalar ilgili ünite başlıklarının altında verilmiştir. Kazanımlar; ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır.

Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Ünite no.	Konu no.	Kazanım no.	Kazanım İfadesi
			3.1.2. Buselik makamında örnek sözlü eser ve ilahileri icra eder.

TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTELER VE SÜRELERİ

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Koro Ses Eğitimi	8	10	13
Türk Sanat Müziği Makam Bilgisi	3	4	6
Türk Sanat Müziği Makamlarında Eser Uygulamaları	3	12	17
Repertuvar Çalışması	5	46	64
TOPLAM	19	72	100

TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

1. KORO SES EĞİTİMİ

Ünite Açıklaması: Duruş, solunum, ses üretme, rezonans ve artikülasyon çalışmaları yapılmalıdır. Türk Sanat Müziği Koro Dersine başlarken temel ses eğitimi bilgileri kısaca anlatılmalıdır.

1.1. Birlikte Söyleme Eğitiminin Temel Bilgileri

- 1.1.1. Sesini oluşturan öğeleri tanır.
- 1.1.2. İnsan ses sistemini meydana getiren öğeleri açıklar.
- 1.1.3. Rezonans ve registre bölgelerini tanır.
- 1.1.4. Mutasyon döneminde sesinde oluşan değişiklikleri fark eder.

1.2. Birlikte Söyleme Eğitimi

- 1.2.1. Koroda şarkı söylemeye yönelik temel davranışları uygular.
- 1.2.2. Koroda doğru ses üretmeye yönelik eş güdümlü çalışmaları uygular.
- 1.2.3. Doğru entonasyonla şarkı söylemeye ilişkin gereklilikleri kavrar.
- 1.2.4. Şef ile çalışmanın gerekliliğini açıklar.

2. TÜRK SANAT MÜZİĞİ MAKAM BİLGİSİ

Ünite Açıklaması: Geçilen makamlarda basit melodilerle yazılmış etütlerle makam hakkında bilgi verilmelidir. Etütler kolay, melodik olmalı ve yaş grubu nedeniyle ses sahasına dikkat edilmelidir.

2.1. Makamlar

- 2.1.1. Çargâh makamı dizisi ve özelliklerini açıklar.
- 2.1.2. Buselik makamı dizisi ve özelliklerini açıklar.
- 2.1.3. Kürdi makamı dizisi ve özelliklerini açıklar.

3. TÜRK SANAT MÜZİĞİ MAKAMLARINDA ESER UYGULAMALARI

3.1. Eser Uygulamaları

- 3.1.1. Çargâh makamında örnek sözlü eser ve ilahileri icra eder.
- 3.1.2. Buselik makamında örnek sözlü eser ve ilahileri icra eder.
- 3.1.3. Kürdi makamında örnek sözlü eser ve ilahileri icra eder.

4. REPERTUVAR ÇALIŞMASI

Ünite Açıklaması: Her koro çalışmasından önce bedensel gevşeme, artikülasyon ve ses açma etütleri yapılmalıdır. Toplu söyleme sırasında eserlerin başka perdelerde transpoze uygulamaları yapılmalıdır.

4.1. Tespit Edilen Repertuar Çalışması

- 4.1.1. Repertuar için tespit edilen eserlerin güfte ve bestecilerini tanır.
- 4.1.2. Repertuar için tespit edilen eserlerin makamsal analizini yapar.
- 4.1.3. Repertuar için tespit edilen eserlerin solfejini yapar.
- 4.1.4. Repertuar için tespit edilen eserleri solo olarak icra eder.
- 4.1.5. Repertuar çalışmasında nüansların önemini kavrar.